

(א) נדרים ז' יח. יח. מוספתא
דמיר פ"ב [ע"ש], (ב) מוספתא
כ"ג, (ג) [מבנות עד:];
(ד) [במנדרן, ח] (ז) ודברים
כה], (ו) [ויקרא ה], (ח) כ"ט
פ"י לענין קרבן, (ט) בפרוי
הגויס' שבועות וי"ח
הייב"ח,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר כו'
וכפי שיטה זו יש לפרש
כל הסוגיא:

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא שבועה
שלא אוכל ככר זו. עין
שבועת מהש"ס חלק י"ד
סי' רמ"א:

אפי' כל שהו. שיר נמי מעכב שלא עבר על שבועתו ורואי לשאליה:
מיגו דמהניא שאלה כו'. דהא כי אכליה לכימ קמא עדיין כל זימיה שבה
אסורין עליו ומנהיגה להו שאלה וכיון דנשאל וקיי"ל א' מנס עוקר נדר
מעיקרו ואשתכח דלא הויה שם שבועה כלל הלכך כוית קמא אשתכח
דלא באיסורא אכליה: ואחר כך נשאל
על הראשונה. אלמא אפי' דלאלה לה
כולה נשאל עליה: שאל גלח. פתח
אהל מועד את ראש נורו כדכתב' י':
דר' אליעזר. במסקנת גזירות (דף סג.):

הגלחה מעכבא. לשמות יין וליטמא
למתים הלכך הו' שיר: א"ר אשי
נוירוס קא רמיה נו'. לעולם משעבר
על שבועתו לא חיילא לשאלה ולא
מהניא לה שאלה. ודקשאי לך נזירות לאו
קושיא היא: מי גרס לניניה שאל פתוח.
כלומר מי גרס לך לומר שהימים
המונים לא נסיה נמנו אלף לראשונה
דמימא אזלא לה ראשונה ומקשי לך
ראשונה הימיה גורמת לך לומר כן:
ואינה. והרי גלה החכם לך שחריטמו
של זה חרטה ועקר את הראשונה
מעיקרה ונמלא מנין המנוי של שניה
מננה וכולה ראשונה אחת הוה קיימא
כשנשאל. אזל ככר שנשבע עליה
ואכלה על כרחק עבר לה שבועתו
ושב אין לה שאלה: ה"ג אמיר אמר
אפי' אכלה כולה נשאל עליה דאי
בשוגג מחוסר קרבן ואי במוזד מחוסר
מלקות אזל כפתורו על העמוד לא:
מחוסר קרבן. וקרבן הוה ליה שיר
וכן מלקות למוזד אזל כפתורו ללקות
שב אין כאן שיר שפיר הוה כאילו
לוקה בכר כשמואל: הסם ר"ך. ונתבזה

בזנוסה זו ואיכא ונקלה אחיך^(א) כיון שנקלה הרי הוא אחיך (מש"ס דף כג.):
אמר רבא שבועה שלא אוכל ככר זו. ומלאת האחת איסור
האחת תנאי זו שנשבע עליה הו' איסור וזו שיתלה בה הו' תנאי.
ואשמעינן רבא דכל שבועה שנשבע על תנאי ותלה דבר בתבירו אין
איסור השבועה חל עליו בשעת שבועה אלא בשעת מעשה הראשון
הלכך הויה שעתא שעת שבועה היא ואם בראשונה שעה זוכר את
שבועתו קרינן ביה האדם בשבועה^(ב) וחלה עליו שבועה להחמיצו קרבן
על השוגג בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל האיסור ראשון ובלבד
שמהא שגגה^(ג) באכילת האיסור ומלקות על המוזד ובלבד שמהא
התרעה באכילת האיסור ואם כבר שכח שבועתו משעת מעשה ראשון
לא קרינן ביה האדם בשבועה ואין השבועה חלה עליו לא לקרבן ולא
למלקות ומיימינן ליה סייעתא לקמן [ע"ש] ממתניתין דנדרים: אלף אס
הראשונה כו'. הויה דתנאי קרי ראשונה שך הימיה סדר שבועתו אס
אוכל זו לא אוכל זו. והאי דנקט אכילת תנאי ברישא לאו משום דאי
עבד איפכא לא חיילא דודאי חיילא ומתחייב למפרע אלא משום דבעי
למימד ראשונה במוזד ושניה בשוגג חייב קרבן ודוקא דהך שניה
דאיסור הוה דהויא לה שגגה באכילת איסור דאי בתנאי לא מיימי
קרבן על אכילת האיסור למפרע שהימיה מוזד ובהימר שעדיין לא
נאסרה עליו ואפי' שהוא שוגג בשעת אכילה אחרונה שהוא עובר
בה על השבועה למפרע שגגה באיסור בעינן: אלף אס **הראשונה**
בשוגג ושניה במוזד פטור. בשעת אכילה ראשונה כבר שכח^(ד) שבועתו
וכשאכל האיסור היה זכור את שבועתו ועבר עליה במוזד פטור
ממלקות ואפי' בהתראה לפי שלא חלה שבועה עליו שהרי בשעת אכילה
ראשונה שהימיה שבועה ראויה לחול כבר שכח היה ולא קרינא ביה
האדם בשבועה וכל שכן מקרבן שאין קרבן על המוזד: **ראשונה במוזד**
ושניה בשוגג חייב. כשאכל התנאי ראשון היה זכור את שבועתו ואכלו
במוזד ובהימר גמור שהרי לא עליו נשבע והיא אכילה ראשונה במוזד
וכשאכל בשניה את האיסור אכלו בהעלם שבועה חייב קרבן הוהיל
ובאכילה ראשונה זכור הוה את שבועתו ויודע שבאכילה זו אוסר עליו
את השניה האדם בשבועה קרינא ביה וחלה עליו שבועה וכשאכל
שניה שוגג הרי עבר על שבועתו שוגג חייב קרבן: **שםיהן פטור**
פטור. בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל האיסור ראשון פטור
כדפרישית שהרי באכילה ראשונה הימיה שבועה ראויה לחול ובראשונה
שעה הימיה שכוח ולא חלה עליו השבועה לאסור את השניה עליו:

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות כח.

אמר רבא שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו. מה שפירש
בקונטרס אין שבועה חלה אלא בשעת מעשה הראשון הלכך
הויה שעתא שעת שבועה היא ואם בראשונה שעה זוכר את שבועתו
קרינא ביה האדם בשבועה וחלה עליו שבועה להחמיצו קרבן על השוגג
בין שאכל התנאי ראשון בין שאכל
האיסור ראשון ובלבד שמהא שגגה
באכילת האיסור זה הפי' מגומגם
דבאכילת איסור ראשון לא משכחת
חיוב קרבן דאי אכלו בשוגג לא קרינא
ביה האדם בשבועה ולא חלה עליו
שבועה ואי אכלו במוזד הא בעינן שגגה
באכילת האיסור לפירוש הקונטרס ואי
אפשר ליישבו אלא בדוחק דמשכחת
לה כגון שבועה שאוכל איסור ראשון
לא שכן שבועתו והוה האדם בשבועה
אזל בשוגג הוה שאינו יודע שזה
הככר שנשבע עליו ואפי' שמתיר
לאוכלו חשב שגגה הוהיל ובלבד לא
היה אוכלו לפי שמתאווה לאכול של
תנאי או בשום ענין שזריך לאוכלו
כגון שנשבע לאוכלו או שמתקן עליו
וכל זה דוחק ומה שפי' נמי בסמוך
גזי אכל את ראשון כו' האי דנקט
אכילת התנאי ברישא לאו משום דאי
עבד איפכא לא חיילא דודאי חיילא
ומתחייב למפרע אינו ר"ל איפכא
מבדא דקאי בה דהיינו שאכל איסור
תחלה בשוגג ממש ששכח שבועתו
דאי' לא חיילא כלל דלא הוה האדם
בשבועה ולא בעי נמי למימד שאכל
איסור במוזד לגמרי תחלה דאין כאן
שגגה בשעת אכילת איסור ואין ר"ל
כלל שהיה הקונטרס ר"ל דמתחייב

למפרע מלקות דאין סברא שמתחייב מלקות כיון שאח"כ אכל התנאי
בשוגג ועוד לפירוש ר"ת אדרבה חייב קרבן בצלל איסור תחלה
במוזד ותנאי בשוגג אלא ר"ל כדפרישית שאכל איסור ראשון וזכור את
השבועה אזל אינו יודע שזהו הככר שנשבע עליו ושבו ממלתי בתום'
רבינו אלחנן שכתב שהסופרים טעו וכך ראוי להיות לאו משום דאי
עבד איפכא חיילא דודאי לא חיילא שכמו שזאת אינה חלה ופטור
אף אותה אינה חלה וכן כמות בפירושים אחרים מרש"י ועל מה שפי'
בקונטרס בין שאכל איסור ראשון תבוא שאלה היה יכול להבין ועוד
דוחק לפי' הקונטרס דגזי שגגת עכמה חזון חברתה בסמוך זריך
לפרש דחייב לא קאי אלא לשניה ומשמע דקאי אחרווייהו ונראה
לפרש דלא מיפטר משום אדם בשבועה אלא על התנאי לחודיה
כשאוכלו בשוגג בין בתחלה בין בסוף אזל על האיסור לא חיישנן
דבשעת אכילת התנאי הוה דחיילא השבועה עליה הלכך בעינן שלא
יהא אנוס בה ואותה של תנאי קרי ראשונה כדפי' בקונטרס' והא דקאמר
ראשונה בשוגג ושניה במוזד פטור לאו דוקא נקט הכי דה"ה שאל
במוזד תחלה כדפרישית דלא חיילא שבועה עליה כלל כיון שאכל של
תנאי בשוגג והא דקאמר נמי ראשונה במוזד ושניה בשוגג חייב
לאו דוקא ראשונה במוזד תחלה דה"ה שניה בשוגג תחלה ואח"כ
ראשונה במוזד ובלבד שלא יהא זכור בשעת שאכל הראשונה במוזד
שכבר אכל השניה שאם היה זכור א"כ לאו שב מדיענתו הוה שהרי
במוזד הביא עצמו לידי איסור אי נמי אפי' זכור חשב שב מדיענתו
הוה דחמיר ליה לאניש טפי אכילת האיסור מן התנאי כדאמר בריש
פ"ב דנדרים (ד' טו.) כי לא זכיר בתנאי אזל באיסוריה מזהיר וכפי
(ה) הליטה יש לפרש הסוגיא וכן משמע מתוך פירוש ר"ת דחיילא

השבועה תלוי באכילת התנאי אלא דקרי לאיסור ראשונה וגרס
איפכא ראשונה בשוגג ושניה במוזד חייב ראשונה במוזד ושניה
בשוגג פטור וקרי לאיסור ראשונה לפי שמוכירה תחלה לא אוכל זו
אס אוכל זו והא דנקט שתייהן בשוגג לא אינטרין אלא משום דבעי
למימיה שתייהן במוזד והא דנקט לבסוף אכילה לתנאי והדר אכליה
לאיסוריה ותחלה נקט בלשון ראשונה ושניה לא דק בלישניה ור"ת
מפרש כפי' הקונטרס' דבאכילת מעשה הראשון תלוי חילות השבועה
ובין של תנאי ובין של איסור אס אוכלה תחלה בשוגג לא קרינא
ביה האדם בשבועה אלא שמפרש ר"ת דאותה שאוכל תחלה קרי
ראשון בין של תנאי בין של איסור ושל בסוף קרי שניה והשתא אתי
שפיר הא דלריך לפרש אכילה לאיסור והדר אכליה לתנאי וכשאכל

תחלה במוזד האיסור ואח"כ התנאי בשוגג חייב דלא בעינן שגגה באכילת האיסור רשאו
הא דקאמר זו בזדון עצמה וסגגת חברתה כו' פטור דהיינו טעמא דפטור על הראשונה אף על גב דהיינו ראשונה במוזד ושניה בשוגג כגון
שאכלה בזדון עצמה לגמרי שהיה דעתו לאכול בראשונה שעה גס התנאי דלאו שב מדיענתו הוה אי נמי כשאכל השניה בזדון עצמה
ובשגגת חברתה אפי' שאוכל בהימר דעלה דיעה לא חיילא השבועה מיירי כגון שאינו יודע שיהא פטור עליה לפי שלא היה
אדם בשבועה ולשון זדון עצמה משמע מתכוון לאוכלו באיסור אף על פי שאוכל התנאי הלכך לאו שב מדיענתו הוה ודוחק:
כס

כס
כס

עין משפט נר מצוה

פ ד א ב מיי פ"ג מהל'
מירת הל' י'
פ ג מיי פ"ו מהל'
שבועת הל' יח [אפי'
י"ד סי' תט ספי' תן:
פ ד מיי פ"ח מהל'
סנהדרין הלכה ו'
פ ה מיי פ"ט מהל'
שבועת הל' יח:
פ ו מיי סס פ"ד הל'
טו וגימטו חייב ועין
כ"מ סמג סס טו"ע י"ד
סי' רלט ספי' טו:
פ ז מיי סס הל' ז
וגימטו פטור ועין
כ"מ סמג סס טו"ע פ'
סס:
ז ח מיי סס:

רבינו הגנאל

עליה ופירוק איבעי תימא
כשנשבע שלא אוכל ככר
זו ואפי' דכיון דאכל
כוית ממנה עבר בשבועתו
אמרי מגו דמהניא שאלה
למשרא ליה כוית בתרא
מהניא נמי לבוית קמא
למפטר: למפרע: איבעי
תימא כשנשבע שלא
אוכלנה ולא מחייב עד
דאכל לה כולה מהוה אי
שייר ממנה כוית חשוב
לאשתולי עליה ואי לא
לא: ואקשינן וכי אס
אכלה כולה אינו נשאל
עליה והא גבי נזירות
דננה הראשונה ושלמה
והפריש עליה קרבן וקתני
נשאל על הראשונה עלתה
השניה בראשונה. ודחי
בשלא קיפר דכיון דלא
כיפר עדיין לא השלימה
והתניא כיפר כו'. ופריך
רב אש נזירות קאי ומת
עלה דשבועה מי גרס
לשניה שלא תחול במקום
הראשונה הלא הראשונה
שהיא בחוקת נזירות כיון
שבטלה נמצאת מנינה
לשניה: אמיר אמר אפי'
אכלה כולה כיון דמחוסר
מעשה נשאל עליה מגו
מהניא נמי אכלה בשוגג
לקרבן אבל כפתורו על
העמוד אינו נשאל עליה
כדשמואל דאמר כפתורו
על העמוד ורין מבי"ד
פטור. והא שניה דאמימר
לענין כפתורו ליתא
ולא דמיא לדשמואל
דהתם רין ונפטר בריו
לד להשאל עד שילקה
וקמייתא דאמימר איתא
ושמענתא דבתרא ברורה
אחרי כפירתה ודמי כמי
רבא שבועה שלא אוכל
ככר זו אס אוכל זו
אלו ואלו הראשונה בשוגג
והשניה במוזד חייב.
ראשונה במוזד ושניה
בשוגג פטור. שתייהן

(א) ע' בתום סוף ד"ה אמר
פירוש דכ"ה רבינו וגימטו.